

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ.....	17
ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ.....	19
1. ΝΑΥΤΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ	21
–Αναγκαιότητα –Έννοια και Αντικείμενο –Ιστορική Εξέλιξη –Πηγές	
1.1. Εισαγωγικά	21
1.1.1. Η Αναγκαιότητα του Ναυτικού Δικαίου	21
1.1.2. Έννοια και Αντικείμενο	23
1.1.3. Χαρακτηριστικά του ναυτικού δικαίου.....	24
1.2. Εξέλιξη του Ναυτικού Δικαίου.....	25
1.2.1. Ιστορική εξέλιξη του Ναυτικού Δικαίου και επισκόπηση στοιχείων της κωδικοποίησης του	25
1.2.2. Εθιμικό ναυτικό Δίκαιο.....	26
1.2.3. Στοιχεία Ναυτικού Δικαίου-Ναυτιλίας στην Οδύσσεια	26
1.2.4. Ο Ναυτικός Κώδικας της Ρόδου	27
1.2.5. Το ναυτικό δίκαιο επί Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας	27
1.2.6. Το βυζαντινό δίκαιο	28
1.2.7. Ναυτικοί Κώδικες της Μεσαιωνικής Περιόδου.....	28
1.2.8. Ενοποίηση και κωδικοποίηση του σύγχρονου Ναυτικού δικαίου	30
1.2.9. Αγγλικού Κοινοδικαίου Νομοθετικές ρυθμίσεις.....	33
1.2.10. Νεότερες Νομοθεσίες.....	33
1.2.11. Πώς διαμορφώθηκε το Ναυτικό Δίκαιο στην Ελλάδα - Τα Νεώτερα χρόνια.....	34
1.3. Σύγχρονες Πηγές.....	35
1.3.1. Εσωτερικές πηγές	35
1.3.1.1. Ελληνική έννομη τάξη	35
1.3.1.2. Κυπριακή έννομη τάξη και ναυτικό δίκαιο	36
1.3.2. Διεθνείς πηγές.....	37
1.3.3. Ενωσιακές Πηγές.....	37

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

2. ΠΛΟΙΟ	39
–Έννοια –Σε διάφορες έννομες τάξεις –Σε διεθνείς Συμβάσεις	
–Εθνικότητα πλοίου –Σημαία –Νηολόγηση –Εκμετάλλευση πλοίου	
–Υποθήκη και Κατάσχεση πλοίου	
2.1. Έννοια Πλοίου	39
2.1.1. Γενική εισαγωγή	39
2.1.2. Επιστημονική και νομική έννοια του πλοίου	40
2.1.2.1. Ελληνική έννομη τάξη	40
2.1.2.2. Στατικό Ναυπήγημα	42
2.1.2.3. Κυπριακή νομοθεσία και έννοια του πλοίου.....	43
2.1.2.4. Η έννοια του πλοίου σε διάφορες έννομες τάξεις.....	43
2.1.2.5. Ηπειρωτικό ευρωπαϊκό Δίκαιο.....	43
2.1.2.6. Έννομες τάξεις αγγλικού κοινοδικαίου.....	44
2.1.2.7. Έννοια του πλοίου σε διεθνείς ναυτικές συμβάσεις	45
2.2. Νομική φύση του πλοίου	45
2.2.1. Εθνικότητα πλοίου - Νηολόγηση και Σημαία	46
2.2.2. Κυπριακή νηολόγηση.....	49
2.2.3. Παράλληλη Νηολόγηση στην Κυπριακή έννομη τάξη	49
2.2.4. Σημαία πλοίου.....	50
2.3. Εκμετάλλευση Πλοίου	51
2.3.1. Ευθύνη Πλοιοκτήτη - Εφοπλιστή.....	53
2.4. Ναυτιλιακή Επιχείρηση	53
2.4.1. Φύση, αντικείμενο και φορέας επιχείρησης	53
2.4.2. Ναυτιλιακές Εταιρείες.....	54
2.4.3. Σύσταση Κυπριακής Ναυτιλιακής Εταιρίας	54
2.4.4. Η επιχείρηση ναυτικής πρακτορείας	55
2.4.5. Η χρηματοδότηση της ναυτιλίας.....	56
2.4.6. Βοηθητικά Πρόσωπα της Ναυτιλιακής Επιχείρησης	58
2.4.6.1. Πλοίαρχος	58
2.4.6.1.1. Ευθύνη	58
2.4.6.1.2. Εξουσίες και υποχρεώσεις.....	58
2.4.6.2. Πλήρωμα	59

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

2.4.7. Σύμβαση ναυτολόγησης	59
2.5. Υποθήκη Πλοίου.....	60
2.5.1. Κυπριακή νομοθεσία και υποθήκη πλοίου	61
2.6. Κατάσχεση πλοίου.....	62
2.6.1. Πεδίο Εφαρμογής	62
2.6.2. Αντικειμενικά όρια.....	63
2.6.2.1. Έννοια πλοίου.....	63
2.6.3. Η σημαία του προς κατάσχεση πλοίου	63
2.6.4. Κατάσχεση	64
2.6.5. Ναυτική απαίτηση	64
2.6.6. Ουσιαστικές προϋποθέσεις επιβολής συντηρητικής κατάσχεσης πλοίου σύμφωνα με τη ΔΣ 1952	66
2.6.7. Σύνδεση πλοίου και ασφαλιστέας απαιτήσης.....	66
2.6.8. Δικαιοδοσία και τοπική αρμοδιότητα	67
2.6.9. Δικαιοδοσία ως προς την ουσία της διαφοράς	68
2.6.10. Συνέπειες.....	68
2.6.11. Κυπριακή έννομη τάξη	69
3. ΕΠΙΘΑΛΑΣΣΙΑ ΑΡΩΓΗ - ΝΑΥΑΓΙΑΙΡΕΣΗ - ΓΕΝΙΚΗ ΑΒΑΡΙΑ - ΡΥΜΟΥΑΚΗΣΗ.....	71
–Βασικές έννοιες –Νομοθετικό πλαίσιο –Ζητήματα Δικαιοδοσίας –Υποχρεώσεις των μερών –Αποζημιώσεις	
3.1. Η έννοια της Επιθαλάσσιας Αρωγής, Salvage	71
3.1.1 Μέτρο επιμέλειας.....	71
3.1.2. Φύση Σύμβασης	72
3.1.3. Αμοιβή	72
3.1.4. Καθορισμός ύψους αμοιβής	73
3.1.5. Αμοιβή για αποτροπή ρύπανσης στο περιβάλλον	73
3.1.6. Διεθνείς Συμβάσεις.....	75
3.1.7. Η Ρήτρα «No Cure – No Pay»	78
3.1.8. Η έντυπη συμφωνία του Lloyd «Lloyd’s Standard Form of Salvage Agreement ‘no cure no pay’»	78
3.2. Ναυαγίαίρεση.....	79
3.2.1. Υπερεθνικοί Νομικοί Κανόνες.....	80

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

3.3. Κοινή – Γενική Αβαρία, General Average.....	83
3.4. Ρυμούλκηση (Towage).....	85
3.5. Σημασία της επιθαλάσσιας αρωγής και διάσωσης	87
3.6. Κυπριακή έννομη τάξη και επιθαλάσσια αρωγή.....	88
3.6.1. Ναυαγιαίρεση	88
4. ΣΥΓΚΡΟΥΣΗ ΠΛΟΙΩΝ	91
– Έννοιες – Νομοθετικό Πλαίσιο – Ζητήματα δικαιοδοσίας	
4.1. Εισαγωγικά - Ιστορική αναδρομή	91
4.2. Το νομοθετικό - κανονιστικό πλαίσιο	91
4.3. Σύγκρουση (Collision).....	92
4.3.1. Έννοια του πλοίου	92
4.3.2. Έννοια της Σύγκρουσης	93
4.3.3. Διεθνή Σύμβαση «περί Διεθνών Κανονισμών προς Αποφυγήν Συγκρούσεων εν Θαλάσση, 1972»	95
4.4. Η ειδική ρύθμιση της αστικής ευθύνης.....	96
4.4.1. Η Ευθύνη του εκμεταλλευόμενου το πλοίο	96
4.4.2. Καλυπτόμενες ζημίες.....	96
4.4.3. Νόμιμος λόγος Ευθύνης.....	96
4.5. Η απαλλαγή από την ευθύνη	97
4.5.1. Λόγω ανυπαίτιας σύγκρουσης.....	97
4.5.2. Λόγω συνυπαίτιας σύγκρουσης.....	97
4.6. Η ικανοποίηση της ναυτικής απαίτησης από σύγκρουση πλοίων - Ναυτικό προνόμιο.....	98
4.6.1. Ευθεία αγωγή κατά του ασφαλιστή.....	98
4.6.2. Περιορισμός της ευθύνης.....	98
4.7. Ζητήματα ιδιωτικού διεθνούς δικαίου	99
4.7.1. Σύγκρουση πλοίων σε εθνικά ύδατα.....	99
4.7.2. Σύγκρουση πλοίων σε διεθνή ύδατα	100
4.8. Διεθνής Δικαιοδοσία	101
4.8.1. Οι ΔΣ του 1952.....	101
4.8.2. Οι ΚανΒρυξ I (bis).....	101
4.8.3. Οι βάσεις διεθνούς δικαιοδοσίας	102

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

4.9. Κυπριακή έννομη τάξη και σύγκρουση πλοίων	102
4.9.1. Αρμόδια αρχή για τη διερεύνηση ναυτικών ατυχημάτων σε περίπτωση σύγκρουσης	103
5. ΝΑΥΛΩΣΕΙΣ	105
– Έννοια – Λειτουργία – Μορφές – Υποχρεώσεις Συμβαλλομένων	
– Ευθύνη – Δήξη/Λύση της Ναύλωσης	
5.1. Εισαγωγικά	105
5.2. Έννοια – Ορισμός – Διακρίσεις	106
5.3. ΚΙΝΔ και ναυλώσεις	110
5.4. Ιδιωτικό Διεθνές Δίκαιο σε ευρεία έννοια στη ναύλωση.....	112
5.4.1. Εφαρμοστέο δίκαιο που διέπει τη μεταξύ των μερών έννομη σχέση	112
5.4.2. Εφαρμοστέο δίκαιο που διέπει την ευθύνη έναντι τρίτων από την έννομη σχέση.....	113
5.5. Η σημασία του χρόνου	113
5.5.1. Σταλία- Laytime	113
5.5.2. Επισταλίες (Demurrage)	115
5.5.3. Επίσπευση (Despatch).....	115
5.6. Λειτουργία Ναύλωσης	116
5.6.1. Υποχρεώσεις	116
5.6.1.1. Υποχρεώσεις Εκναυλωτή κατά το Στάδιο Διαπραγματεύσεων – προ του απόπλου.....	116
5.6.1.2. Υποχρεώσεις του εκναυλωτή κατά τη μεταφορά – κατά τον πλου.....	118
5.6.1.3. Υποχρεώσεις μετά τη μεταφορά – κατά τον κατάπλου.....	119
5.6.2. Υποχρεώσεις Ναυλωτή	119
5.6.2.1. Υποχρέωση καταβολής ναύλου	120
5.6.2.2. Οφειλέτης ναύλου	120
5.6.3. Παρεπόμενες υποχρεώσεις	122
5.6.4. Ευθύνες και απαλλαγή εκναυλωτή και ναυλωτή.....	123
5.6.5. Ευθύνη Εκναυλωτή έναντι Ναυλωτή.....	123
5.6.6. Περιορισμός ευθύνης στη ναύλωση στη στενή έννοια.....	125
5.6.7. Ζημία από τη συμμόρφωση στις οδηγίες του ναυλωτή	125

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

5.7. Λύση της σύμβασης ναύλωσης	126
5.7.1. Ανυπαίτια αδυναμία παροχής	126
5.7.2. Καταγγελία της σύμβασης ναύλωσης	127
5.7.3. Απρόοπτη μεταβολή συνθηκών και Frustration.....	129
5.8. Ναύλωση κατά χρόνο - Έννοια	129
5.9. Ναύλωση κατά ταξίδι - Έννοια	130
5.10. Ναύλωση γυμνού πλοίου - Έννοια	130
5.11. Απαγόρευση υπονάυλωσης	131
5.11.1 Απαγόρευση εκποίησης - υποθήκευσης	131
6. ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΑΓΑΘΩΝ	133
–Βασικές έννοιες –Νομοθετικό πλαίσιο –Έγγραφα (φορτωτική, ναυλοσύμφωνα) –Ευθύνη –Κίνδυνοι	
6.1. Νομοτυπικά χαρακτηριστικά - συμβαλλόμενα μέρη	133
6.2. Τα μέρη στη σύμβαση μεταφοράς πραγμάτων	133
6.3. Κατάρτιση της σύμβασης μεταφοράς πραγμάτων	133
6.4. Το καθεστώς των Κανόνων Χάγης/Χάγης-Βίσμπυ	134
6.4.1. Γενική επισκόπηση των Κανόνων Χάγης/Χάγης Βίσμπυ	135
6.4.1.1. Ουσιαστική Ενοποίηση.....	135
6.4.1.2. Το πλεονέκτημα της νομολογιακής επεξεργασίας και της χρήσης τυποποιημένων συμβάσεων	136
6.4.1.3. Αποσπασματική ενοποίηση	136
6.5. Οι Κανόνες Αμβούργου	137
6.5.1. Κύριοι Ρυθμιστικοί Άξονες Κανόνων Αμβούργου	137
6.6. Οι Κανόνες Ρότερνταμ	139
6.6.1. Σύνοψη ρυθμίσεων των Κανόνων Ρότερνταμ	139
6.7. Έννοιες - Ορισμοί βασικών όρων της Σύμβασης Θαλάσσιας Μεταφοράς	140
6.7.1. Ο Μεταφορέας.....	140
6.7.2. Έγγραφο στη Σύμβαση Μεταφοράς.....	141
6.7.3. Πράγματα-Φορτίο	142
6.7.4. Πλοίο	142
6.7.5. Μεταφορά πραγμάτων	142
6.8. Λειτουργίες Φορτωτικής	142

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

6.8.1. Τα είδη των φορτωτικών	145
6.8.2. Υποκατάστατα φορτωτικής.....	145
6.9. Υποχρεώσεις Μεταφορέα.....	146
6.10. Υποχρεώσεις Φορτωτή	147
6.10.1 Όσον αφορά την ευθύνη για τα επικίνδυνα φορτία:	149
6.11. Ευθύνη του Μεταφορέα	149
6.11.1. Έκταση ευθύνης	150
6.12. Υπολογισμός αποζημίωσης.....	152
6.12.1. Άρση του περιορισμού της ευθύνης	152
6.12.2. Άκυρη ρήτρα περιορισμού ευθύνης.....	152
6.13. Παράδοση και παραλαβή των πραγμάτων.....	153
6.14. Η Σημασία και ο ρόλος της φορτωτικής στις θαλάσσιες μεταφορές	153
6.15. Φορτωτική και Κυπριακή έννομη τάξη.....	154
6.15.1. Ποιος έχει δικαίωμα να στραφεί εναντίον μιας φορτωτικής στην κυπριακή έννομη τάξη;.....	154
7. ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΑΣΦΑΛΙΣΗ (ΝΑΥΤΑΣΦΑΛΙΣΗ)	157
–Βασικές έννοιες –Νομοθετικό πλαίσιο –Απαιτήσεις –Αντασφάλιση κλπ –P&I Clubs –Προκλήσεις / Προβλήματα Ναυτασφαλίσεων	
7.1. Αναγκαιότητα θαλάσσιας ασφάλισης.....	157
7.2. Έννοια και Ορισμοί Θαλάσσιας Ασφάλισης.....	158
7.2.1. Ορισμός ασφαλιστικής σύμβασης.....	158
7.3. Ιστορική αναδρομή	158
7.3.1. Μέχρι τον 13ο αι μ.Χ	159
7.3.2. 14ος- 16ος αι. μ.Χ.....	160
7.3.3. Από τον 17ο αι. μέχρι σήμερα	160
7.4. Νομοθεσία Θαλάσσιας Ασφάλισης.....	161
7.4.1. Marine Insurance Act 1906.....	161
7.4.1.1. Αγγλικό Δίκαιο	161
7.4.1.2. Insurance Act 2015.....	162
7.4.2. Ελληνική έννομη τάξη	162
7.4.3. Κυπριακή έννομη τάξη και θαλάσσια Ασφάλιση.....	163
7.5. Φορείς Θαλάσσιας Ασφάλισης	163

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

7.6. Τύποι Θαλάσσιας Ασφάλισης	164
7.7. Θαλάσσιοι κίνδυνοι	165
7.7.1. Θαλάσσια περιπέτεια	165
7.8. Το Ασφάλιστρο	165
7.8.1. Αντασφάλιση.....	166
7.8.2. Υπασφάλιση	166
7.8.3. Υπερασφάλιση	166
7.8.4. Πολλαπλή ασφάλιση.....	167
7.8.5. Συνασφάλιση	167
7.9. Το Ασφαλιστικό Συμφέρον.....	167
7.10. Καλή Πίστη.....	168
7.11. Αξιοπλοΐα	170
7.12. Εγγυήσεις, warranties.....	171
7.13. Η έννοια της εγγυτέρας αιτίας - causa proxima	172
7.14. Αποζημίωση	173
7.15. Η έννοια της απαίτησης (claim)	174
7.15.1. Απαιτήσεις τρίτων ή προς τρίτους	174
7.16. Ρήτρες Θαλάσσιας Ασφάλισης	175
7.16.1. Institute cargo clause A	175
7.16.2. Institute cargo clause B	176
7.16.3. Institute cargo clause C	176
7.17. Οι Αλληλοασφαλιστικοί Οργανισμοί Προστασίας και Αποζημίωσης - ή αλλιώς P&I Clubs	176
7.17.1. P & I Clubs και Insurance Act 2015 (Βρετανικός Ασφαλιστικός Νόμος 2015)	179
7.18. Προκλήσεις της Θαλάσσιας Ασφάλισης	180
8. ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΟ ΔΙΚΑΙΟ ΤΗΣ ΘΑΛΑΣΣΑΣ.....	181
–Πηγές –Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για το Δίκαιο της Θάλασσας	
8.1. Εισαγωγικά	181
8.2. Η Σύμβαση του Δικαίου της Θάλασσας 1982 - Montego Bay	182
8.2.1. Ιστορική αναδρομή στην Κωδικοποίηση του Δικαίου της Θάλασσας.....	182
8.2.2. Επιτεύγματα της Σύμβασης.....	186

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

8.2.3. Τα Ηνωμένα Έθνη και το Δίκαιο της Θάλασσας	186
8.3. Γραμμές Βάσης.....	187
8.4. Οριοθέτηση Θαλασσιών Ζωνών	188
8.4.1. Αρχή της ίσης απόστασης.....	188
8.4.2. Ειδικές/Σχετικές Περιστάσεις.....	191
8.4.3. Αρχές της Ευθυδικίας – η έννοια της μη Καταπάτησης – το κριτήριο της Αναλογικότητας	192
8.4.3.1. Η έννοια της Ευθυδικίας/ Επείκειας στο διεθνές δίκαιο	192
8.4.3.2. Μη καταπάτηση (non-encroachment)	193
8.4.3.3. Το κριτήριο της αναλογικότητας	195
8.5. Χωρικά Ύδατα ή Χωρική Θάλασσα ή Αιγιαλίτιδα Ζώνη	196
8.6. Συνορεύουσα Ζώνη	196
8.7. Αρχιπέλαγος	197
8.8. Ανοικτή Θάλασσα	197
8.9. Καθεστώς των νήσων	198
8.10. Διεθνή Στενά	201
8.11. Έννοια αβλαβούς διέλευσης.....	202
8.12. Αποκλειστική Οικονομική Ζώνη.....	202
8.13. Υφαλοκρηπίδα	206
8.13.1. Γεωλογική έννοια.....	206
8.13.2. Νομική έννοια υφαλοκρηπίδας.....	207
8.13.3. Το Εσωτερικό και Εξωτερικό όριο της υφαλοκρηπίδας.....	208
8.13.4. Το Κριτήριο της απόστασης και το εξωτερικό όριο της υφαλοκρηπίδας.....	208
8.14. ΑΟΖ – Υφαλοκρηπίδα και κριτήριο της απόστασης.....	209
8.14.1. Γεωμορφολογικό κριτήριο και Υφαλοκρηπίδα.....	211
8.15. Διεθνής Βυθός	213
8.16. Αλιεία	214
8.16.1. Η Σύμβαση του Δικαίου της Θάλασσας.....	214
8.17. Επίλυση Διαφορών.....	216
8.17.1. Το Διεθνές Δικαστήριο για το Δίκαιο της Θάλασσας	216
8.17.2. Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης (International Court of Justice, ICJ)	217
8.17.3. Το Διαιτητικό Δικαστήριο	218

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

8.17.4. Η ειδική διαίτησία	218
8.18. Πειρατεία	218
8.19. Τρομοκρατία	220
8.20. Προστασία θαλασσίου περιβάλλοντος	220
8.20.1. Θαλάσσια Ρύπανση	220
8.21. Κυπριακή έννομη τάξη και Δίκαιο της Θάλασσας	222
9. ΕΠΙΛΟΓΟΣ - ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	223
–Προκλήσεις και Προοπτικές του Ναυτικού Δικαίου	
9.1. Συμπεράσματα	223
9.2. Προκλήσεις και Προοπτικές του Ναυτικού Δικαίου	224
ΠΑΡΑΠΟΜΠΕΣ ΝΟΜΟΛΟΓΙΑΣ ΚΟΙΝΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ	228
ΠΗΓΕΣ.....	231
Ενδεικτική Βιβλιογραφία	231
Άλλες πηγές	232
ΑΛΦΑΒΗΤΙΚΟ ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ.....	233